

6. Hariduslike erivajadustega õpilaste toetamine

Kool lähtub eeldusest, et õpilased on erinevad nii sotsiaalselt kui vaimselt tasandilt. Õppetöö käigus selgitavad õpetajad välja diferentseerituse lähtuvalt õpilaste erinevatest võimetest ja vajadustest, kasutades selleks erinevaid meetodeid ja ressursse. Hariduslike erivajadustega õpilane on:

- eriliselt andekas
- õpiraskustega
- terviserikkega
- puudega
- käitumis- ja tundeeluhäirega
- pikemat aega õppes eemal viibinud
- kooli õppekeelt ebapiisavalt valdaja

Sõltuvalt õpilase hariduslikest erivajadustest võib kool teha õpilasele muudatusi või kohandusi:

- õppe ajas
- õppe sisus
- õppeprotsessis
- õpikeskkonnas
- õpitulemustes

Nende muudatuste tegemiseks kaasatakse õpilase vanem.

Õpiraskustega õpilaste puhul eelneb muudatuste tegemisele tihe tugivõrgustiku töö (kool – kodu; õpilane – õpetaja – lapsevanem; sotsiaalpedagoog; psühholoog/õpilasnõustaja; logopeed; eripedagoog; kooliväline nõustamismeeskond - Rajaleidja).

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduseks koolis on võimalus rakendada järgmisi süsteeme:

- ainekonsultatsioonid ja õpiabi tunnid
- pikapäevarühm
- individuaalne õppekava
- logopeediline abi
- psühholoog/õpilasnõustaja
- sotsiaalpedagoogi abi
- eripedagoog/HEV-koordinaatori
- koduõpe
- väikeklass või osaline õpe väiksemas õpperühmas
- täiendav õppetöö pärast õppeperioodi lõppu
- täiendav töö andekate lastega

Ainekonsultatsioonid

1. Igal aineõpetajal toimub vähemalt kord nädalas ainekonsultatsioon.
2. Ainekonsultatsioonide graafik on avaldatud kooli kodulehel ja õpilaste infostendil.
3. Õpetaja (klassijuhataja või aineõpetaja) informeerib lapsevanemaid õpilase ainekonsultatsiooni vajalikkusest ja selles osalemist õpilaspäeviku (1.-3. klass) või Stuudiumi kaudu.
4. Ainekonsultatsioonidel osalemine on kasulik kõigile õpilastele. Valikuliselt kasutavad seda võimalust õpilased, kes oma õppetööga toime tulevad.
5. Ainekonsultatsioonidel osalemine on kohustuslik õpilastele, kes õppetöös maha jäävad.
6. Ainekonsultatsioonid võimaldavad nii õpiabi kui järelevastamist.
7. Töös mahajääjatega võib aineõpetaja oma äranägemise järgi kasutada ka kaasõpilaste abi, määrates nn “tugiõpilase”.
8. Ainekonsultatsioonid võimaldavad õpetajal õpilasega individuaalselt tööd teha.
9. Õpilastel on võimalus saada abi referaatide koostamiseks, ainetundide ettevalmistamiseks, lisamaterjali, abimaterjali või kordava materjali läbitöötamiseks.

Pikapäevarühm

1. Töötab iga päev ja on avatud 1.-5. klassi õpilastele. (Vajadusel saab teha erisusi ka vanematele õpilastele)
2. Pikapäevarühma töö on organiseeritud vastavalt pikapäevarühma tööplaanile.
3. Õpiraskustega õpilaste pikapäevarühmas osalemisel on põhirõhk koduste tööde täitmisel.

Individuaalne õppekava

1. Individuaalne õppekava on hariduslike erivajadustega õpilaste jaoks koostatud õppekava, mis loob tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks.
2. Individuaalse õppekava koostamise aluseks on pedagoogilised, psühholoogilised või meditsiinilised uuringud.
3. Individuaalse õppekava koostamine on lubatud mistahes kooliastmes.
4. Individuaalne õppekava koostatakse kooli õppekava alusel ja see on vähendatud nõudmistega või teatud erisustega õppekava teatud õppeperioodiks.
5. Individuaalne õppekava algatatakse kas lapsevanema või kooli taotlusel.

6. Individuaalse õppekava algatamine lapsevanema poolt läbi koolivälise nõustamismeeskonna (Rajaleidja):
  - 6.1 Kooliväline nõustamismeeskond teostab koostöös lapsevanemaga ja lapsega pedagoogilised ja meditsiinilised uuringud ning vastavalt sellele annab soovitusel individuaalsele õppekavala.
  - 6.2 Lapsevanem esitab kooli direktorile põhjendatud kirjaliku taotluse.
  - 6.3 Rajaleidja soovitusel on koolile täitmiseks.
7. Individuaalse õppekava algatamine kooli poolt:
  - 7.1 Kooli taotlusel algatatakse individuaalne õppekava juhul, kui muud õpiabisüsteemid pole andnud soovitud tulemusi.
  - 7.2 Algamise otsustab õppenõukogu.
  - 7.3 Sellest teavitatakse kirjalikult vanemat, tuues ära põhjused, mis tingivad individuaalse õppekava koostamise vajaduse.
  - 7.4 Vanemal on õigus teavitada kirjalikult kooli kümne tööpäeva jooksul, arvestades teate kättesaamisest, kas nõustub või keeldub individuaalse õppekava rakendamisega.
  - 7.5 Keeldumise esitamisel lõpetab kool individuaalse õppekava menetluse.
8. Individuaalse õppekava koostamine ja rakendamine:
  - 8.1 Individuaalse õppekava koostab eripedagoog koostöös aineõpetajaga.
  - 8.2 Rakendamise otsuse kinnitab direktor käskkirjaga.
  - 8.3 Individuaalse õppekavaga on vanemal võimalus eelnevalt tutvuda kas läbi Stuumiumi või koolis kohapeal.

Koduõpe

1. Õpilasele, kelle tervislikust seisundist tulenevad hariduslikud erivajadused ei võimalda tal osaleda kooli ruumides toimivas õppetöös loob vallavalitsus koostöös kooliga võimalused õppetöökse väljaspool kooli.
2. Koduõpet tervislikel põhjustel rakendab kool vanema taotlusel ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.
3. Vanem esitab kooli direktorile kirjaliku taotluse, milles toob ära tervislikel põhjustel koduõppele viimise põhjused.
4. Kooliväline nõustamismeeskond võib koduõppe rakendamist soovitada kuni kolmeks aastaks, mille järel vaadatakse üle koduõppe pikendamise vajadus.
5. Minimaalne koduõppe kestus on pool õppeaastat.
6. Otsuse koduõppe rakendamise kohta teeb kooli direktor käskkirjaga.

7. Kool koostab õpilasele koostöös vanemaga tema võimeid ja erivajadusi arvestades individuaalse õppekava, milles määratakse ära ka hindamise korraldus.
8. Kooli poolt juhendatud õpet viiakse läbi vähemalt kaheksa õppetunni ulatuses nädalas.
9. Kool avab Stuudiumis eraldi lehekülje koduõppel oleva õpilase kohta.
10. Õpilane, kelle vanem soovib iseseisvalt korraldada oma lapse õppetööd, vabastatakse vanema taotluse alusel kooli päevakava ja õppekorralduse kohasest õppe- ja kasvatustegevusest. Sellekohase otsuse teeb õppenõukogu.
  - 10.1. Lapsevanem esitab direktorile kirjaliku taotluse hiljemalt 20. augustiks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates õppeaasta algusest või hiljemalt 20. detsembriks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates II poolaasta algusest.
  - 10.2. Taotluses tuleb näidata vanema soovil koduõppele viimise põhjused ja andmed isiku kohta, kes hakkab last õpetama.
  - 10.3. Koduõpet vanema taotlusel korraldab ja finantseerib vanem, kes vastutab ka õpitulemuste saavutamise eest.
  - 10.4. Koduõpet läbiviiv isik koostab koostöös kooliga õpilasele kooli õppekavast lähtudes individuaalse õppekava, kus sätestatakse ära ka hindamise nõuded.
  - 10.5. Kool määrab õppenõukogu otsusega õpetaja(d), kes vähemalt üks kord poolaastas kontrollivad õpitulemuste omandamist.
  - 10.6. Koduõpet läbiviiv isik võib viibida kooli poolt korraldatavate õpitulemuste hindamise juures.
  - 10.7. Õpilase kokkuvõtvad hinded kantakse Stuudiumi.
  - 10.8. Koolil on õigus katkestada õppenõukogu otsusega koduõpe, kui kontrolli käigus ilmneb, et õpilasel on määratletud õpitulemused suures mahus saavutamata.

Väikeklass

1. Sobivam õpikeskkond õpilastele, kes oma käitumuslike erisustega või õpiraskustega vajavad individuaalset lähenemist.
2. Täitumuse piirnormi määrab direktor, arvestades õpilaste hariduslike erivajaduste iseloomu.
3. Klassi määratakse eripedagoogi või koolivälise nõustamismeeskonna (Rajaleidja) soovitusel.
4. Õpet viib läbi eripedagoog.

Logopeediline abi

1. Kooli tüüpkoosseisuga on eraldatud 0,5 logopeedi ametikohta.

2. Logopeed töötab koolis kõne-, lugemis- ja kirjutamispuuetega õpilastega 10 tundi nädalas.
3. Abi vajavad õpilased määratakse septembri ja oktoobri kuu jooksul logopeedi poolt koostöös klassi- ja eesti keele õpetajatega.
4. Logopeed töötab õpilaste gruppidega klasside kaupa vastavalt töögraafiku alusel.
5. Logopeedilise abi tööd koordineerib õppejuht.
6. Iga trimestri lõpus vaadatakse abivajavate õpilaste nimekiri läbi ning tehakse koos logopeedi, klassi- ja eesti keele õpetajatega otsused, kas mõni õpilane logopeedilisest abist vabastada või mõni logopeedilisse rühma juurde määrata.

Psühholoog/õpilasnõustaja abi

1. Psühholoog/õpilasnõustaja abi teenust osutab koolile Jõgevamaa Nõustajate Ühendus
2. Kaks – kolm korda kuus viibib koolis psühholoog/õpilasnõustaja.
3. Nõustamisele saab õpilast suunata lapsevanema nõusolekul klassijuhataja, aineõpetaja või sotsiaalpedagoogi soovitusel.
4. Psühholoog/õpilasnõustaja viib läbi ka kutsenõustamist 8. ja 9. klassile.
5. Erinevaid nõustamisi saab koha pealt nii Jõgevamaa Nõustajate Ühendusest, kui ka Jõgevamaa Rajaleidjast.

Sotsiaalpedagoogi abi

1. Koolikohustuse mittetäitmine.
2. Õigusrikkumised koolis.
3. Kohanemisraskused.
4. Käitumisraskused.
5. Õpilase ja õpetaja vahelised konfliktid.
6. Õpilase tunnist eemaldamine.
7. Perekonna majanduslikud raskused, sotsiaalabi vajaduse väljaselgitamine ja organiseerimine.
8. Õpilane on näljane, pidevalt väsinud, hoolitsemata.
9. Kahtlus keelatud ainete tarbimises.
10. Õpilane on tõrjutud.
11. Õpilase elukäigu planeerimine jooksvalt kooli ajal või pärast selle lõpetamist.
12. Õpilase ja lapsevanema nõustamine.
13. Õpilase suunamine psühholoog/õpilasnõustaja vastuvõtule.
14. Koostöö valla lastekaitsega ja noorsoopolitseiga.

Eripedagoogi / HEV-koordinaatori abi

1. Õpilaste erivajaduste varajane märkamine.

2. Õpilaste erivajaduste määratlemisel varane tugiteenuste rakendamine.
3. Õpilaste erivajadustest lähtuvalt neile soodsa õpi- ja arengukeskkonna loomine.
4. Õpilase perekonna kaasamine lapse õppe- ja arengutegevustesse.
5. Spetsialistide kaasamine õpilase õppe- ja arengutegevustesse, meeskonna- ja võrgustikutöö.

Täiendav töö andekate lastega

Et parendada ja edendada tööd andekate lastega, selleks teevad õpetajad palju lisatööd, mille käigus saavad õpilased ettevalmistust osalemaks olümpiaadidel, ainekonkurssidel ja -võistlustel. Õpilastele antakse võimalus ennast proovile panna, konkureerida, ennast võrrelda, oma andeid ja oskusi näidata, keskenduda saavutustele. Töö andekate õpilastega on individuaalne või grupitöö. Andekad õpilased leiavad omale rakendust ka koolis töötavates aineringides.